

Waarom valt de effectiviteit van antipsychotica tegen?

LITERATUUR

- Leucht S, Leucht C, Huhn M, Chaimani A, Mavridis D, Helfer B, e.a. Sixty years of placebo-controlled antipsychotic drug trials in acute schizophrenia: systematic review, Bayesian meta-analysis, and meta-regression of efficacy predictors. *Am J Psychiatry* 2017; doi: appiajp201716121358.

AUTEUR

JURRIAAN STROUS

E-mail: j.f.strous@amc.uva.nl

Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).

De Jonge Psychiater

Waarom dit onderzoek?

Het gebruik van antipsychotica bij psychose ligt de laatste tijd onder vuur vanwege de vele bijwerkingen en vaak tegenvallende effectiviteit.

Onderzoeksvraag

Hoe groot is het effect van antipsychotica voor psychose in het kader van schizofrenie op basis van alle dubbelblinde gerandomiseerde placebogecontroleerde trials (RCT's) vanaf 1953? Welke factoren correleren met de afname van de effectgrootte in recente antipsychoticatrials?

Hoe werd dit onderzocht?

Leucht e.a. (2017) verrichtten een meta-analyse op dubbelblinde RCT's bij acute psychose in het kader van schizofrenie met als primaire uitkomstmaat de verandering op de *Positive and Negative Syndrome Scale* (PANSS), de *Brief Psychiatric Rating Scale* (BPRS) of de *Clinical Global Impressions Scale* (CGI). Clozapinetrials werden vanwege een mogelijk groter effect geëxcludeerd.

Belangrijkste resultaten

Patiënten in de antipsychoticagroep hadden een bijna tweemaal zo hoge kans op respons (20% reductie op de PANSS of de BPRS, of een CGI van ten minste 'enigszins verbeterd') als patiënten in de placebogroep (51 vs. 30%). Echter, de absolute kans op een 'goede respons' (> 50% PANSS/BPRS-reductie of 'veel verbeterd' op CGI) was klein (23 vs. 14%). De totale effectgrootte was gemiddeld 0,47. Uit multivariabele regressieanalyse bleek dat een toename van de placeborespons en sponsoring door de industrie geassocieerd waren met een kleinere effectgrootte in recentere studies.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

Antipsychotica hebben effect, maar minder dan een kwart van de patiënten met schizofrenie ervaart een goede respons. De industrie verricht steeds grotere trials om tot significantie te komen, hetgeen tot verkleining van de effectgrootte kan leiden door grotere variabiliteit. De auteurs bevelen dan ook kleinere trials aan met diagnostisch strenger geselecteerde proefpersonen om deze trend te keren. Omdat de effectiviteit van antipsychotica bij acute psychose ook in deze meta-analyse significant is, en het 'ware' effect, in beter ontworpen studies mogelijk groter zal zijn, is behandeling van acute psychose met antipsychotica nog steeds aangewezen.